

Heemkunde HEERS op bezoek in het Planetarium te Genk

Het was precies of de lente gewacht had om ons te verwelkomen , die avond van 02 april 2009, aan het Europlanetarium te Genk.

Een open hemel met zwoele temperaturen, een godsgeschenk voor de leden van de heemkunde Heers die met 23 leden waren afgezakt om wegwijs te worden tussen die miljoenen sterren.

Onmiddellijk bracht onze gids ons naar het Europlanetarium om ons te verdiepen in alle aspecten van de sterrenkunde. Vanuit een luie zetel konden we planeten , kometen en sterren bewonderen, en mede dank zei moderne technieken konden we de beweging van de sterren volgen op een koepel van nagenoeg 400 m².

We kregen een overzicht van de sterrenbeelden die in de verschillende periodes zichtbaar zijn.

Let wel, de sterrenhemel verandert niet plots. Het is dus niet zo dat bij de overgang van de zomer naar de herfst er opeens andere sterrenbeelden te zien zijn. Je zal daarom tegen het einde van bv de zomer al enkele herfststerrenbeelden terugvinden, en in het begin van de herfst nog enkele zomersterrenbeelden. De sterrenbeelden zijn ondergebracht in het seizoen waarin ze het beste waarneembaar zijn.

Er zijn niet alleen sterrenbeelden te herkennen. Ieder seizoen heeft zijn figuur aan onze sterrenhemel. Zo kennen we de zomerdriehoek, de winterzeshoek, de lentedriehoek en het herfstvierkant.

Welke sterrenbeelden er zichtbaar zijn hangt dus af van de periode waarin je waarnemingen doet. Sommige sterrenbeelden zijn enkel in de winter waarneembaar, andere in de zomer,...

Toch zijn er een aantal sterrenbeelden die het hele jaar door terug te vinden zijn We noemen ze de "Circumpolaire sterrenbeelden"

- [Cassiopeia](#)
- [Cepheus](#)
- Draak
- [De Grote Beer](#)
- [De Kleine Beer](#)
- [Perseus](#)

De best gekende is voor ons zeker :

De Grote Beer

Algemeen:

Latijnse naam: *Ursa Major*

Afkorting: *UMa*

Zichtbaarheid: *heel het jaar door*

Bezienswaardigheden:

Alcor en Mizar

Bekijk de staart van de Grote Beer. Je kan duidelijk zien dat de tweede ster hoger ligt dan de eerste en de derde. Als je nu die tweede ster goed bekijkt dan zie je dat het niet om 1 ster gaat maar om 2 sterren. De helderste van de twee noemt men *Mizar*.

De zwakste van de twee is *Alcor*!

Het lijkt alsof deze twee sterren heel dicht bij elkaar staan maar in werkelijkheid staan ze ontzettend ver van elkaar. Ze hebben eigenlijk niets met elkaar te maken.

Hoe terugvinden?

De Grote Beer kan je terugvinden in het noorden. Zoek naar een steelpanfiguur (dus niet naar een beer figuur!). Je gaat hem zeker en vast kunnen vinden want deze figuur beslaat een groot deel van onze sterrenhemel. Door de lichtvervuiling die er overal heerst zijn de zwakste sterren rond dit sterrenbeeld niet goed zichtbaar. Dit vergemakkelijkt natuurlijk ook het terugvinden.

Een ander bekende is voor ons de **Kleine Beer**

Algemeen:

Latijnse naam: *Ursa Minor*

Afkorting: *UMi*

Zichtbaarheid: *heel het jaar door*

Bezienswaardigheden:

Poolster

De Poolster is de meest bekende ster. Iedereen heeft al wel eens van deze ster gehoord. Hierdoor denken vele mensen dat de Poolster de helderste ster is aan de sterrenhemel. Dit is **niet juist!!** De poolster is in vergelijking met de andere sterren een vrij zwakke ster. Toch is ze één van de helderste sterren in dat gebied.

De Poolster is makkelijk te vinden. Het is de eerste ster van de staart van de kleine beer. Ze blijft praktisch gaans het jaar op dezelfde plaats staan, juist omdat ze ligt in het verlengde van de as van de aarde.

Hoe terugvinden?

De Kleine Beer kan je makkelijk terugvinden als je vertrekt vanuit de Grote Beer. Verbind de bovenste twee sterren van het lichaam van de Grote Beer met elkaar. Trek dan deze lijn vijf maal door (naar boven). Dan kom je uit bij de Poolster. Nu hebben we de Kleine Beer gevonden want de Poolster is het begin van de staart van de Kleine Beer!

Nadat al die sterren ons langs de oren hadden gezocht moesten we wel even bekomen en mochten we rustig wachten tot de duisternis neerstreek om onze opgedane theorie aan de werkelijkheid te toetsen..

Van dat uurtje pauze hebben vele leden gebruik gemaakt om een film te bezichtigen over het leven van Galileo Galilei (Op de schouders van Reuzen), en van de eerste waarnemingen door Galilei 400 jaar geleden

Aan het begin van de 17de eeuw riskeert Galileo Galilei zijn reputatie en zijn leven in het belang van de wetenschap. Dank zei de steun van de verwende jonge prins Cozimo slaagt hij erin om de uithoeken van het zonnestelsel en het

heelal te bestuderen. Verder kwamen er enkele van de ongelooflijke ontdekkingen aan bod evenals zijn proces en opsluiting als het gevolg van het verkondigen van zijn overtuiging dat niet de aarde maar wel de zon het centrum van het heelal zou zijn.

Na de film gingen wij naar de telescoop in de sterrenwacht voor verkenning van de nachtelijke hemel waar we heel duidelijk de planeet **Saturnus** in beeld kregen met haar indrukwekkend ringenstelsel (duizenden ringen zorgen voor een spectaculaire schijf die de planeet zelfs door de kleinste telescoop duidelijk omgeeft!)

Omstreeks 10u00 doofden ook “onze” sterren, alhoewel we op de terugweg naar Heers ons toch nog overmatig konden oefenen in het herkennen van al die mysterieuze sterrenbeelden .

Jos Schoefs

!